

НАЦЫЯНАЛЬНАЯ АКАДЭМІЯ НАВУК БЕЛАРУСІ
АДДЗЯЛЕННЕ ГУМАНІТАРНЫХ НАВУК І МАСТАЦТВАЎ
ІНСТЫТУТ ГІСТОРЫІ

МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
ПОЛАЦКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ

ПОЛАЦКІ ГАРАДСКІ ВЫКАНАЎЧЫ КАМІТЭТ
НАЦЫЯНАЛЬНЫ ПОЛАЦКІ
ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНЫ
МУЗЕЙ-ЗАПАВЕДНІК

П Р А Г Р А М А

Міжнароднай навуковай канферэнцыі

«Полацк у гісторыі і культуры Еўропы»

Полацк, 22 – 23 мая 2012 г.

*Запрашаем у археалагічную навукова-музейную экспазіцыю
Інстытута гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі*

*г. Мінск, вул. Акадэмічная, 1.
Тэл. +375 17 2841870*

АРГКАМІТЭТ КАНФЕРЭНЦЫІ

Сустаршыні:

Каваленя Аляксандр Аляксандравіч – акадэмік-сакратар АДДЗЯЛЕННЯ гуманітарных навук і мастацтваў НАН Беларусі, доктар гістарычных навук, прафесар;

Лазоўскі Дзмітрый Мікалаевіч – рэктар Полацкага дзяржаўнага ўніверсітэта, доктар тэхнічных навук, прафесар;

Пазняк Аляксандр Рыгоровіч – старшыня Полацкага гарадскога выканаўчага камітэта;

Даніловіч Вячаслаў Віктаравіч – дырэктар Інстытута гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, кандыдат гістарычных навук, дацэнт.

Намеснікі сустаршынь:

Глухаў Дзмітрый Алегавіч – прарэктар па навуковай рабоце Полацкага дзяржаўнага ўніверсітэта, кандыдат тэхнічных навук, дацэнт;

Жылінскі Марат Генадзьевіч – намеснік дырэктара Інстытута гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі па навуковай рабоце, кандыдат гістарычных навук, дацэнт;

Ляўко Вольга Мікалаеўна – загадчыца Цэнтра гісторыі даіндустрыяльнага грамадства Інстытута гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, доктар гістарычных навук, прафесар.

Члены аргкамітэта:

Салаўянаў Андрэй Пятровіч – в.а. вучонага сакратара Інстытута гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, кандыдат гістарычных навук;

Дук Дзяніс Уладзіміравіч – загадчык кафедры айчыннай і ўсеагульнай гісторыі Полацкага дзяржаўнага ўніверсітэта, доктар гістарычных навук, дацэнт;

Кошман Вадзім Іванавіч – загадчык аддзела археалогіі сярэднявяковага перыяду Інстытута гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, кандыдат гістарычных навук, дацэнт;

Вайцяховіч Андрэй Вячаслававіч – загадчык сектара навуковых археалагічных фондаў Інстытута гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, кандыдат гістарычных навук;

Аляхновіч Рагнеда Анатольеўна – малодшы навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі.

Адказныя сакратары:

Пашык Ала Валянцінаўна – лабарант першай катэгорыі Інстытута гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі;

Трохсваякава Таццяна Міхайлаўна – лабарант першай катэгорыі Полацкага дзяржаўнага ўніверсітэта.

Інфармацыйныя партнёры канферэнцыі:

Нацыянальная дзяржаўная тэлеграфіёкампанія Рэспублікі Беларусь;

Навуковы, навукова-метадычны ілюстраваны часопіс «Беларускі гістарычны часопіс»;

Навукова-этэрэтычны часопіс «Веснік Полацкага дзяржаўнага ўніверсітэта»;

Навуковая інфармацыйна-аналітычная газета НАН Беларусі «Веды».

Парадак працы канферэнцыі

22 мая

9.00 – 10.00	Рэгістрацыя ўдзельнікаў
(Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт, г. Полацк,
вул. Стралецкая, 4, факанцэртнай залы).
10.00 – 13.00	Адкрыццё канферэнцыі. Пленарнае пасяджэнне
(Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт, канцэртная зала).
13.00 – 14.00	Абед.
14.00 – 15.00	Прэзентацыя кніг да юбілею Полацка
(Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт, канцэртная зала).
15.00 – 17.00	Праца па секцыях.
17.00 – 18.30	Канцэрт арганнай музыкі ў Сафійскім саборы і экскурсія ў
Спаса-Еўфрасіннеўскі манастыр.

23 мая

9.00 – 13.00	Праца па секцыях.
13.00 – 14.00	Абед.
14.00	Падвядзенне вынікаў. Закрыццё канферэнцыі
(Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт, канцэртная зала).

РЭГЛАМЕНТ ПРАЦЫ:

выступленне з дакладамі на пленарным пасяджэнні – да 20 хвілін,
выступленне з дакладамі на секцыях – да 15 хвілін

РАБОЧЫЯ МОВЫ:

беларуская, руская, украінская, польская.

22 мая

АДКРЫЦЦЁ КАНФЕРЭНЦЫІ

(Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт, г. Полацк, вул. Стрелецкая, 4
канцэртная зала)

Прывітальнае слова старшыні Полацкага гарадскога выканаўчага камітэта *Аляксандра Рыгоравіча Пазняка*.

Прывітальнае слова рэктара Полацкага дзяржаўнага ўніверсітэта, доктара тэхнічных навук, прафесара *Дзмітрыя Мікалаевіча Лазоўскага*.

Прывітальнае слова акадэміка-сакратара Аддзялення гуманітарных навук і мастацтваў НАН Беларусі, доктара гістарычных навук, прафесара *Аляксандра Аляксандравіча Кавалені*.

Прывітальнае слова дырэктара Інстытута гісторыі НАН Беларусі, кандыдата гістарычных навук, дацэнта *Вячаслава Віктаравіча Даніловіча*.

ПЛЕНАРНАЕ ПАСЯДЖЭННЕ

1. **Левко Ольга Николаевна**, доктор исторических наук, профессор, заведующая центром истории доиндустриального общества Института истории НАН Беларуси. Тема доклада: *«Полацк в государствообразующих процессах Восточной Европы»*.
2. **Лакотка Аляксандр Іванавіч**, доктар гістарычных навук, доктар архітэктуры, член-карэспандэнт, прафесар, дырэктар Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору імя К.Крапівы НАН Беларусі. Тэма даклада: *«Полацк у прасторы мастацтваў, этнаграфіі і фальклору»*.
3. **Дук Дзяніс Уладзіміравіч**, доктар гістарычных навук, дацэнт, загадчык кафедры ўсеагульнай і айчынай гісторыі Полацкага дзяржаўнага ўніверсітэта. Тэма даклада: *«Полацк IX – XVIII стагоддзяў: этапы фарміравання і развіцця сярэднявечнага горада»*.
4. **Рычка Владимир Михайлович**, доктор исторических наук, профессор, ведущий научный сотрудник Института истории Украины НАН Украины. Тема доклада: *«Владимир и Рогнеда: к интерпретации летописного предания»*.
5. **Райков Сергей Николаевич**, доктор физико-математических наук, главный научный сотрудник Института физики НАН Беларуси;

Бельков Михаил Викторович, кандидат физико-математических наук, заместитель директора Института физики НАН Беларуси по научной работе; **Клячковская Елена Владимировна**, младший научный сотрудник Института физики НАН Беларуси; **Джумантаева Тамара Александровна**, кандидат культурологи, заместитель директора Национального Полоцкого историко-культурного музея-заповедника по научной работе. Тема доклада: *«Технологическая экспертиза фресковой живописи Софийского собора XI века»*.

6. **Борисёнок Юрий Аркадьевич**, кандидат исторических наук, доцент, главный редактор Российского исторического журнала «Родина». Тема доклада: *«Образование Полоцкой области в 1944 г. в свете рассекреченных документов из Архива Президента Российской Федерации»*.
7. **Мятліцкі Мікалай Міхайлавіч**, галоўны рэдактар літаратурна-мастацкага і грамадска-палітычнага часопіса «Полымя». Тэма даклада: *«Старажытны Полацк у сучаснай беларускай літаратуры»*.
8. **Статкевіч-Чабаганаў Анатоль Васільевіч**, сябра Саюза пісьменнікаў Беларусі. Тэма даклада: *«Старажытныя роды Полаччыны»*.

ПРАЦА ПА СЕКЦЫЯХ

СЕКЦЫЯ 1. АРХЕАЛОГІЯ ПОЛАЦКАЙ ЗЯМЛІ І СУМЕЖНЫХ ТЭРЫТОРЫЙ

(Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт, г. Полацк, вул. Сталецкая, 4, аўд. 107)

Сустаршыні секцыі:

Цягака Лідзія Іванаўна, доктар медыцынскіх навук, прафесар, загадчыца аддзела антрапалогіі і экалогіі Інстытута гісторыі НАН Беларусі;

Каваленко Уладзімір Пятровіч, кандыдат гістарычных навук, дацэнт Чарнігаўскага нацыянальнага педагагічнага ўніверсітэта імя Т.Р. Шаўчэнкі, дырэктар Цэнтра археалогіі і старажытнай гісторыі Паўночнага Левабярэжжа імя Дз.Я.Самаквасава;

Кошман Вадзім Іванавіч, кандыдат гістарычных навук, дацэнт, загадчык аддзела археалогіі сярэднявечага перыяду Інстытута гісторыі НАН Беларусі.

1. **Шадыра Вадзім Іосіфавіч**, кандыдат гістарычных навук, дацэнт, старшы навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі. Тэма даклада: *«Да пытання аб славянізацыі насельніцтва Паўночнай Беларусі на рубяжы I – II тысячагоддзяў н.э.»*
2. **Саливон Инесса Ивановна**, доктор биологических наук, доцент, ведущий научный сотрудник Института истории НАН Беларуси. Тема доклада: *«Формирование антропологических особенностей древнего и современного населения Полоцкой земли».*
3. **Тєгако Лидия Ивановна**, доктор медицинских наук, профессор, заведующая отделом антропологии и экологии Института истории НАН Беларуси. Тема доклада: *«Люди Полоцкой земли – антропологические исследования».*
4. **Емяльянчык Вольга Анто́наўна**, старшы выкладчык Полацкага дзяржаўнага ўніверсітэта. Тэма даклада: *«Новыя матэрыялы да антрапалогіі вясковага насельніцтва Полацкай зямлі XIV–XVI стст.»*
5. **Возный Игорь Петрович**, доктор исторических наук, профессор Черновицкого национального университета им. Ю.Федьковича. Тема доклада: *«Население Срет-Днестровского междуречья в период формирования Киевской Руси и Галицко-Волынского княжества».*
6. **Клімаў Марат Васільевіч**, кандыдат гістарычных навук, старшы навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі. Тэма даклада:

«Вынікі археалагічных доследаў Полацка ў 2008–2010 гг. археалагічнай экспедыцыяй Інстытута гісторыі НАН Беларусі».

7. **Кошман Вадзім Іванавіч**, кандыдат гістарычных навук, дацэнт, загадчык аддзела археалогіі сярэднявечага перыяду Інстытута гісторыі НАН Беларусі. Тэма даклада: *«Гарадзішча Свіслач у святле археалагічных і пісьмовых крыніц».*
8. **Коваленко Владимир Петрович**, кандидат исторических наук, доцент Черниговского национального педагогического университета им. Т.Г.Шевченко, директор Центра археологии и древней истории Северного Левобережья им. Д.Я.Самоковасова; **Скоруха Вячеслав Николаевич**, кандидат исторических наук, старший преподаватель Черниговского национального педагогического университета им. Т.Г.Шевченко, старший научный сотрудник Центра археологии и древней истории Северного Левобережья им. Д.Я.Самоковасова. Тема доклада: *«Новые исследования курганов на Шестовицком некрополе в 2006–2011 гг.»*
9. **Сытый Юрий Николаевич**, старший научный сотрудник Черниговского национального педагогического университета им. Т.Г.Шевченко; заместитель директора Центра археологии и древней истории Северного Левобережья им. Д.Я.Самоковасова. Тема доклада: *«Выявление остатков курганов на территории посада (на примере исследований Чернигова)».*
10. **Плавінскі Мікалай Аляксандравіч**, кандыдат гістарычных навук, загадчык аддзела археалогіі, нумізматыкі і зброі Нацыянальнага гістарычнага музея Рэспублікі Беларусь. Тэма даклада: *«Узбраенне насельніцтва Полацкай зямлі ў X – XIII стст.»*
11. **Вайцяховіч Андрэй Вячаслававіч**, кандыдат гістарычных навук, загадчык сектара навуковых археалагічных фондаў Інстытута гісторыі НАН Беларусі. Тэма даклада: *«Працэс распаўсюджвання пахавальнага абраду інгумацыі на тэрыторыі Полацкай зямлі».*
12. **Чарайко Віктар Уладзіміравіч**, выкладчык Полацкага дзяржаўнага ўніверсітэта. Тэма даклада: *«Археалагічнае вывучэнне могілніка каля в. Івесь Глыбоцкага раёна ў 2010–2011 гг.»*
13. **Лесман Юрий Михайлович**, кандидат исторических наук, старший научный сотрудник Государственного Эрмитажа. Тема доклада: *«О датировке клада 1892 г. из д. Шалахово Витебской губернии».*
14. **Райков Сергей Николаевич**, доктор физико-математических наук, главный научный сотрудник Института физики НАН Беларусі; **Бельков Михаил Викторович**, кандидат физико-математических наук, заместитель директора Института физики НАН Беларусі по научной

работе; **Магалинский Игорь Владимирович**, старший научный сотрудник Национального Полоцкого историко-культурного музея-заповедника. Тема доклада: *«Предварительные результаты исследования химического состава изделий из цветных металлов X – XVIII вв. с территорий Полоцка»*.

15. **Шарковская Наталья Юрьевна**, ведущий научный сотрудник Витебского областного краеведческого музея. Тема доклада: *«Свинцовые пломбы из русла р. Витьбы и р. Западной Двины, как источник изучения торговых связей Витебска (по материалам последних поступлений УК «ВОКМ»)»*.
16. **Мядзведзева Вольга Уладзіміраўна**, кандыдат гістарычных навук, навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі. Тэма даклада: *«Гістарыяграфічны агляд развіцця археалогіі Полацка»*.
17. **Соловьев Александр Александрович**, научный сотрудник Национального Полоцкого историко-культурного музея-заповедника. Тема доклада: *«Археологическое изучение территории дома № 33 («Дом Петра I») по ул. Нижне-Покровская в 2010 году»*.
18. **Коц Аляксей Леанідавіч**, студэнт Полацкага дзяржаўнага ўніверсітэта. Тэма даклада: *«Абарончыя ўмацаванні гарадзішчаў жалезнага веку Полацкага Падзвіння»*.

ДЫСКУСІЯ

СЕКЦЫЯ 2. ПОЛАЦК СЯРЭДНЯВЕЧНЫ

(Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт, г. Полацк, вул. Стралецкая, 4, аўд. 310)

Сустаршыні секцыі:

Марзалюк Ігар Аляксандравіч, доктар гістарычных навук, прафесар, закладчык кафедры археалогіі і спецыяльных гістарычных дысцыплін

Магілёўскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя А.А.Куляшова;

Чорная Марыя Пятроўна, доктар гістарычных навук, прафесар
Томскага дзяржаўнага ўніверсітэта;

Бубенька Таццяна Станіславаўна, кандыдат гістарычных навук,
дэкан факультэта давузаўскай падрыхтоўкі
Віцебскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя П.М.Машэрава.

1. **Штыхаў Георгій Васільевіч**, доктар гістарычных навук, прафесар, галоўны навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі. Тэ-

ма даклада: *«Полацкае княства – калыска дзяржаўнасці на беларускіх землях»*.

2. **Риер Яков Григорьевич**, доктор исторических наук, профессор, заведующий кафедрой всеобщей истории Могилевского государственного университета им. А.А.Кулешова. Тема доклада: *«К проблеме социального развития восточных славян во 2-й половине I тыс. (в контексте междисциплинарных исследований)»*.
3. **Темушев Степан Николаевич**, кандидат исторических наук, доцент Белорусского государственного университета. Тема доклада: *«К вопросу об истоках политической самостоятельности Полоцкой земли в древнерусский период»*.
4. **Филипович Марина Анатольевна**, кандидат исторических наук. Тема доклада: *«Полоцкая земля в белорусско-литовской летописной традиции»*.
5. **Терещенко Александр Викторович**, старший научный сотрудник Центра археологии и древней истории Северного Левобережья имени Д.Я.Самоковасова Черниговского национального педагогического университета имени Т.Г. Шевченко. Тема доклада: *«Смысловая нагрузка терминов «дружина» и «вои» по данным новгородского летописания»*.
6. **Марзалюк Ігар Аляксандравіч**, доктар гістарычных навук, прафесар, загадчык кафедры археалогіі і спецыяльных гістарычных дысцыплін Магілёўскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя А.А.Куляшова. Тэма даклада: *«Полацк у асвятленні беларускай нацыянальнай гістарыяграфіі»*.
7. **Дернович Сергей Дмитриевич**, научный сотрудник Института истории НАН Беларуси. Тема доклада: *«Социальные элиты Полоцкой земли в процессе становления государственности в IX – XI вв.»*
8. **Чёрная Мария Петровна**, доктор исторических наук, профессор Томского государственного университета. Тема доклада: *«Средневековый Томск в контексте культурного освоения Сибири»*.
9. **Бубенько Татьяна Станиславовна**, кандидат исторических наук, декан факультета довузовской подготовки Витебского государственного университета им. П.М.Машерова. Тема доклада: *«Раннесредневековый Витебск (X – XI вв.)»*.
10. **Качуринский Валентин Федорович**, кандидат военных наук, доцент, начальник управления научной работы Института пограничной службы Республики Беларусь. Тема доклада: *«Охрана рубежей Полоцкого княжества»*.

11. **Бароўка Ванда Юльянаўна**, доктар філалагічных навук, дацэнт Віцебскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя П.М.Машэрава. Тэма даклада: *«Полацк і Полаччына XIII стагоддзя ў творах латышскіх і беларускіх пісьменнікаў другой паловы XX стагоддзя»*.
12. **Гагуа Руслан Борисович**, кандидат исторических наук, доцент Полесского государственного университета. Тема доклада: *«Некоторые дискуссионные вопросы ранней истории Полоцка»*.
13. **Варонін Васіль Аляксеевіч**, кандыдат гістарычных навук, дацэнт Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Тэма даклада: *«Полацкі і цвярскі епіскап XIII стагоддзя Сімяон»*.
14. **Груша Александр Иванович**, кандидат исторических наук, доцент, заведующий отделом истории Беларуси Средних веков и начала Нового времени Института истории НАН Беларуси. Тема доклада: *«Феномен Полоцка как субъекта письменной культуры Великого княжества Литовского во второй половине XIII – первой трети XVI в.»*
15. **Семянчук Альбіна Аляксандраўна**, кандыдат гістарычных навук, дацэнт Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Янкі Купалы. Тэма даклада: *«Месца Полацка і Полацкай зямлі ў гістарычнай памяці жыхароў Вялікага Княства Літоўскага ў XVI ст.»*
16. **Аляхновіч Рагнеда Анатольеўна**, малодшы навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі. Тэма даклада: *«Праваздольнасць палачанак у першай палове XVI ст. (на матэрыялах кніг Метрыкі ВКЛ)»*.
17. **Самонова Мария Николаевна**, аспирантка Республиканского института высшей школы. Тема доклада: *«Рогъволодъ – Ragnvaldr: к вопросу о возможности идентификации»*.
18. **Кежа Юрий Николаевич**, младший научный сотрудник Полоцкого государственного университета. Тема доклада: *«Скандинавские параллели в летописной легенде о Владимире и Рогнеде»*.
19. **Емяльянаў Сяргей Пятровіч**, магістр гістарычных навук, выкладчык Міжнароднага дзяржаўнага экалагічнага ўніверсітэта імя А.Д.Сахарава. Тэма даклада: *«Вобраз Усялава Чарадзея на фоне эвалюцыі дружыннай і грамадскай ідэалогіі ў Скандынаўска-Балтыйскім рэгіёне (X – XII стст.)»*.
20. **Кашляк Сергей Георгиевич**, преподаватель Белорусского государственного университета информатики и радиоэлектроники. Тема доклада: *«Полоцкие князья в Византии (к вопросам об элите Византийской империи и полоцко-византийским связям)»*.

ДЫСКУСІЯ

СЕКЦЫЯ 3. ПОЛАЦК У ЧАСЫ РЭЧЫ ПАСПАЛТАЙ І РАСІЙСКОЙ ІМПЕРЫІ

(Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт, г. Полацк, вул. Стралецкая, 4, аўд. 309)

Сустаршыні секцыі:

Голубеў Валянцін Фёдаравіч, доктар гістарычных навук, дацэнт,
вядучы навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі;

Вірская Валянціна Пятроўна, кандыдат гістарычных навук,
дацэнт Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта;

Шыдлоўскі Сяргей Алегавіч, кандыдат гістарычных навук,
дацэнт Полацкага дзяржаўнага ўніверсітэта.

1. **Дубко-Пивницкая Ирина Владимировна**, заместитель директора научной библиотеки Полоцкого государственного университета. Тема доклада: *«Библиотека Полоцкого иезуитского коллегиума: из истории книжной коллекции»*.
2. **Суша Аляксандр Аляксандравіч**, кандыдат культуралогіі, намеснік дырэктара Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі па навуковай рабоце і выдавецкай дзейнасці. Тэма даклада: *«Полацк – кнігі – асвета»*.
3. **Бортнік Ігар Аляксандравіч**, кандыдат філасофскіх навук, дацэнт, загадчык кафедры сацыяльна-гуманітарных дысцыплін Полацкага дзяржаўнага ўніверсітэта. Тэма даклада: *«Станаўленне ўніяцкай канфесіі ў Полацкім ваяводстве ў 1596–1618 гг.»*
4. **Галубовіч Віталь Уладзіміравіч**, кандыдат гістарычных навук, дацэнт Гродзенскага дзяржаўнага аграрнага ўніверсітэта. Тэма даклада: *«На шляху страты адметнасцей: элементы культуры полацкай шляхты канца XVI – XVII ст.»*
5. **Голубеў Валянцін Фёдаравіч**, доктар гістарычных навук, дацэнт, вядучы навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі. Тэма даклада: *«З гісторыі паўсядзённага жыцця г. Дзісна ў пачатку XVII ст. (паводле скаргі ксяндза Дзісенскага касцёла Шацілкоўскага на праваслаўных жыхароў за пераслед католікаў у 1616 г.)»*.
6. **Мянжынскі Валерый Станіслававіч**, кандыдат гістарычных навук, старшы навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі. Тэма даклада: *«Дакументы па гісторыі Дзісенскага замка ў кнізе Метрыкі ВКЛ № 49»*.
7. **Якубаў Віктар Уладзіміравіч**, старшы выкладчык Полацкага дзяржаўнага ўніверсітэта. Тэма даклада: *«Удзел полацкай шляхты ў знешняй і ўнутранай палітыцы ВКЛ у канцы XVI – пачатку XVII ст.»*

8. **Majewski Andrzej**, magistr Instytutu historii Uniwersytetu Warszawskiego. Тэма доклада: «*Poloczyna podczas wojny Rzeczypospolitej z Moskwa w latach 1654–1655*».
9. **Kossarzecki Krzysztof**, doktor, adiunkt w zakładzie rękopisów Biblioteki Narodowej. Тэма доклада: «*Województwo polockie w latach wojny z Państwem Moskiewskim 1656–1667*».
10. **Доўнар Аляксандр Барысавіч**, кандыдат гістарычных навук, загадчык сектара крыніцазнаўства і археаграфіі Інстытута гісторыі НАН Беларусі. Тэма даклада: «*Паўсядзённае жыццё Полацка па магістрацкай актавай кнізе 1656–1657 гг.*»
11. **Макараў Максім Дзмітрыевіч**, кандыдат гістарычных навук, старшы навуковы супрацоўнік Навукова-тэхналагічнага парка БНТУ «Палітэхнік». Тэма даклада: «*Арганізацыя і функцыянаванне месцкіх уладаў Полацка ў XVII – XVIII стст.*»
12. **Мацук Андрей Владимирович**, кандидат исторических наук, старший научный сотрудник Института истории НАН Беларуси. Тэма доклада: «*Полоцкая шляхта во время бескорольевья 1733–1735 гг.*»
13. **Шыдлоўскі Сяргей Алегавіч**, кандыдат гістарычных навук, дацэнт Полацкага дзяржаўнага ўніверсітэта. Тэма даклада: «*Полацкія сюжэты ў "заходнерускай" версіі беларускай гісторыі М.Каяловіча*».
14. **Вирская Валентина Петровна**, кандидат исторических наук, доцент Белорусского государственного университета. Тэма доклада: «*Просвещение в устроениях интеллигенции Полоцка (2-я половина XIX – начало XX в.)*».
15. **Урублеўскі Вадзім Валер’евіч**, вядучы навуковы супрацоўнік Нацыянальнага гістарычнага архіва Беларусі. Тэма даклада: «*Матэрыялы аб сялянскіх выступленнях 1797–1799 гг. на тэрыторыі Полацкага намесніцтва скрозь прызму сялянскага штодзённага жыцця*».
16. **Борун Елена Николаевна**, старший преподаватель Полоцкого государственного университета. Тэма доклада: «*Восстановление деятельности монастырей православного ведомства в Полоцкой епархии 1833–1842 гг.*»
17. **Канойка Аляксандр Уладзіміравіч**, магістр гістарычных навук, намеснік дэкана гістарычнага факультэта па выхаваўчай працы Беларускага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта імя М. Танка. Тэма даклада: «*Шляхі зносін і транспарт у развіцці эканомікі Полацка канца XVIII – пачатку XX ст.*»
18. **Глазырин Евгений Владимирович**, старший преподаватель Полоцкого государственного университета. Тэма доклада: «*События*»

русско-французской войны 1812 года на Полотчине в трудах зарубежных историков XIX века».

19. **Петухоў Аляксандр Васільевіч**, выкладчык гісторыі і грамадазнаўства Сярэдняй школы № 6, г. Светлагорска. Тэма даклада: *«Полацкая вучэльня для дзяўчат духоўнага звання: з гісторыі стварэння».*
20. **Римко Ольга Георгиевна**, аспирантка Республиканского института высшей школы. Тема доклада: *«История издания «Полоцких епархиальных ведомостей» во второй половине XIX – начале XX в.»*

ДЫСКУСІЯ

СЕКЦИЯ 4. ПОЛАЧЧЫНА XX СТАГОДДЗЯ

(Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт, г. Полацк, вул. Стралецкая, 4, аўд. 220)

Сустаршыні секцыі:

Забаўскі Мікалай Міхайлавіч, доктар гістарычных навук, прафесар, дэкан гістарычнага факультэта Беларускага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта імя М.Танка;

Піваварчык Сяргей Аркадзевіч, доктар гістарычных навук, дацэнт, загадчык кафедры археалогіі і этнологіі Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Янкі Купалы;

Ляднёва Анфіса Сямёнаўна, кандыдат гістарычных навук, дацэнт Беларускага дзяржаўнага эканамічнага ўніверсітэта.

1. **Восович Сергей Михайлович**, кандидат исторических наук, доцент Брестского государственного технического университета. Тема доклада: *«Полоцкая православная духовная семинария в XIX – начале XX в.»*
2. **Забаўскі Мікалай Міхайлавіч**, доктар гістарычных навук, прафесар, дэкан гістарычнага факультэта Беларускага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта імя М. Танка. Тэма даклада: *«Грамадска-палітычнае жыццё Полаччыны ў перыяд выбараў і дзейнасці Расійскай Дзяржаўнай думы (1906–1917 гг.)».*
3. **Семенчик Николай Ефимович**, доктор исторических наук, профессор, заведующий кафедрой истории Беларуси и политологии Белорусского государственного технологического университета. Тема доклада: *«Полоцк в революциях 1917 года».*

4. **Иванова Татьяна Петровна**, кандидат исторических наук, доцент Витебского филиала Международного института «МИТСО». Тема доклада: *«Регламентация деятельности религиозных общин на Полотчине в первые годы Советской власти».*
5. **Пивоварчик Сергей Аркадьевич**, доктор исторических наук, доцент, заведующий кафедрой археологии и этнологии Гродненского государственного университета им. Янки Купалы. Тема доклада: *«Полоцкий укрепленный район в системе фортификационного обеспечения западной границы СССР (1927–1941 гг.)».*
6. **Старовойтов Михаил Иванович**, кандидат исторических наук, доцент Гомельского государственного университета им. Ф.Скорины. Тема доклада: *«Население Полоцка и Полотчины в 1920 – 1930-е годы: этнодемографические и социокультурные изменения».*
7. **Субоцін Аляксандр Аляксандравіч**, асістэнт Віцебскага дзяржаўнага тэхналагічнага ўніверсітэта. Тэма даклада: *«Сацыяльная мабільнасць насельніцтва Полацкай акругі ў 1935–1937 гг. (на прыкладзе стаханаўцаў)».*
8. **Юрэвіч Наталля Казіміраўна**, кандыдат гістарычных навук, дацэнт Віцебскай ордэна «Знак Пашаны» дзяржаўнай акадэміі ветэрынарнай медыцыны. Тэма даклада: *«Праблемы культурнага будаўніцтва ў Беларусі ў пасляваенныя гады (1944–1955 гг.) (на прыкладзе Віцебшчыны)».*
9. **Гребень Евгений Александрович**, кандидат исторических наук, доцент, заведующий кафедрой «Философия и история» Белорусского государственного аграрного технического университета. Тема доклада: *«Полотчина периода Второй мировой войны в историографии».*
10. **Шарков Анатолий Васильевич**, доктор исторических наук, профессор Академии МВД Республики Беларусь. Тема доклада: *«Полоцк накануне и в первые дни Великой Отечественной войны».*
11. **Иоффе Эмануил Григорьевич**, доктор исторических наук, профессор Белорусского государственного педагогического университета им. М.Танка. Тема доклада: *«Евреи Полоцка в 1941–1945 годах».*
12. **Яковлева Галина Николаевна**, кандидат исторических наук, доцент Витебского государственного университета им. П.М.Машерова. Тема доклада: *«Население Полотчины в первые послевоенные годы (по материалам Государственного архива Витебской области)».*
13. **Несцяровіч Мікалай Барысавіч**, кандыдат гістарычных навук, старшы навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі. Тэма даклада: *«Эканамічнае і сацыяльнае развіццё Полацка ў 1944–1985 гг.»*

14. **Русович Василий Иванович**, кандидат исторических наук, доцент Белорусского государственного университета. Тема доклада: *«Роль научных проблемных площадок в подготовке полоцких студентов-историков»*.
15. **Ляднёва Анфіса Сямёнаўна**, кандыдат гістарычных навук, дацэнт Беларускага дзяржаўнага эканамічнага ўніверсітэта. Тэма даклада: *«Полацк і замежжа»*.
16. **Глазырин Сергей Евгеньевич**, преподаватель Полоцкого государственного университета. Тема доклада: *«О деятельности полоцкого революционного комитета по подготовке восстания на территории Полоцка и полоцкого уезда»*.
17. **Довгяло Наталья Викторовна**, старший преподаватель Полоцкого государственного университета. Тема доклада: *«Административно-контрольные мероприятия органов Советской власти по отношению к конфессиям в 1924–1939 гг. (на примере Полоцкого округа)»*.
18. **Сацукевіч Іван Іванавіч**, асістэнт Беларускага дзяржаўнага эканамічнага ўніверсітэта. Тэма даклада: *«Тапанімічная спадчына Полацка»*.

ДЫСКУСІЯ

СЕКЦИЯ 5. КУЛЬТУРНАЯ ПРАСТОРА ПОЛАЧЧЫНЫ

(Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт, г. Полацк, вул. Стралецкая, 4, аўд. 312)

Сустаршыні секцыі:

Высоцкая Надзея Фёдараўна, доктар мастацтвазнаўства,
прафесар Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта;

Тарасаў Сяргей Васільевіч, кандыдат гістарычных навук, дацэнт,
загадчык навукова-даследчага сектара

Інстытута парламентарызму і прадпрымальніцтва;

Лобач Уладзімір Аляксандравіч, кандыдат гістарычных навук,
дацэнт Полацкага дзяржаўнага ўніверсітэта.

1. **Габрусь Тамара Викторовна**, доктор искусствоведения, ведущий научный сотрудник Института искусствоведения, этнографии и фольклора им. К.Крапивы НАН Беларуси. Тема доклада: *«Архитектурные уроки Полоцка»*.
2. **Кушнярэвіч Аляксандр Мікалаевіч**, доктар мастацтвазнаўства, прафесар Мінскага дзяржаўнага лінгвістычнага ўніверсітэта. Тэма

доклада: *«Гістарычныя партрэты Сафійскага сабора ў Полацку: рэальнасць і міф»*.

3. **Торшин Евгений Николаевич**, кандидат исторических наук, научный сотрудник Государственного Эрмитажа. Тема доклада: *«Архитектура древнего Полоцка и формирование архитектурно-строительных традиций княжеств северной и западной Руси. (Строительно-технических аспекты)»*.
4. **Высоцкая Надежда Федоровна**, доктор искусствоведения, профессор Белорусского государственного университета. Тема доклада: *«Особенности стилистики, иконографии архитектуры, живописи Спасо-Преображенской церкви Евфросиньева монастыря в Полоцке (1161)»*.
5. **Тарасаў Сяргей Васільевіч**, кандыдат гістарычных навук, дацэнт, загадчык навукова-даследчага сектара Інстытута парламентарызму і прадпрыемальніцтва. Тэма даклада: *«Полацкі жываніс XI стагоддзя»*.
6. **Мдивани Татьяна Герасимовна**, доктор искусствоведения, профессор, ведущий научный сотрудник Института искусствоведения, этнографии и фольклора им. К.Крапивы НАН Беларуси. Тема доклада: *«Полоцк как тема и образ современного белорусского композиторского творчества»*.
7. **Цмыг Галина Павловна**, кандидат искусствоведения, старший научный сотрудник Института искусствоведения, этнографии и фольклора им. К.Крапивы НАН Беларуси. Тема доклада: *«Образы полоцких просветителей в духовно-музыкальных сочинениях современных белорусских композиторов»*.
8. **Карпилова Антонина Алексеевна**, кандидат искусствоведения, доцент, заведующая отделом экранных искусств Института искусствоведения, этнографии и фольклора им. К.Крапивы НАН Беларуси. Тема доклада: *«Образ Полоцка на экране»*.
9. **Ярмолинская Вероника Николаевна**, кандидат искусствоведения, заведующая отделом театрального искусства Института искусствоведения, этнографии и фольклора им. К.Крапивы НАН Беларуси. Тема доклада: *«Театральная культура Полоцка: от школьного театра XVIII в. до театральных коллективов XX – начала XXI вв.»*
10. **Трусаў Алэг Анатольевіч**, кандыдат гістарычных навук, дацэнт Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў. Тэма даклада: *«Археалагі – даследчыкі Полацкай архітэктурнай школы XII ст.»*
11. **Калечиц Инна Леонидовна**, кандидат исторических наук, доцент Белорусского государственного педагогического университета им.

М.Танка. Тема доклада: *«Граффити полоцкой Спасской церкви: новые находки и открытия»*.

12. **Панченко Татьяна Александровна**, кандидат исторических наук, доцент Брестского государственного технического университета. Тема доклада: *«Архитектура и пространственная организация православных духовных центров Полоцка»*.
13. **Лабоха Галина Михайловна**, аспирантка Республиканского института высшей школы. Тема доклада: *«Несохранившиеся архитектурные памятники Спасского монастыря в ретроспективе времени»*.
14. **Зайкоўскі Эдуард Міхайлавіч**, кандыдат гістарычных навук, старшы навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі. Тэма даклада: *«Вераванні насельніцтва культуры полацка-смаленскіх доўгіх курганоў»*.
15. **Аўсейчык Уладзімір Яўгенавіч**, выкладчык Полацкага дзяржаўнага ўніверсітэта. Тэма даклада: *«Асаблівасці пахавальна-памінальнай абраднасці беларусаў Полацкага Падзвіння»*.
16. **Лобач Уладзімір Аляксандравіч**, кандыдат гістарычных навук, дацэнт Полацкага дзяржаўнага ўніверсітэта. Тэма даклада: *«Полацк у традыцыйнай карціне свету жыхароў вясковай акругі»*.
17. **Колединский Леонид Владимирович**, кандидат исторических наук, доцент Белорусского государственного педагогического университета им. М.Танка. Тема доклада: *«Виталитивная культура Витебска в конце XIII – середине XIV вв. (по материалам раскопок Верхнего замка)»*.
18. **Костюкевич Анастасия Владимировна**, магистр исторических наук. Тема доклада: *«Языческие и христианские традиции в ирландском и белорусском фольклоре. Историко-сравнительный анализ»*.
19. **Андрейчик Екатерина Викторовна**, преподаватель Полоцкого государственного университета. Тема доклада: *«Паломничество и религиозный туризм как способ трансляции духовного и историко-культурного наследия Полотчины»*.

ДЫСКУСІЯ

**ВАЖНЕЙШЫЯ ПАДЗЕІ
ДЗЯРЖАЎНАЙ НАВУКОВАЙ УСТАНОВЫ
«ІНСТЫТУТ ГІСТОРЫІ
НАЦЫЯНАЛЬНАЙ АКАДЭМІІ НАВУК БЕЛАРУСІ»
У 2012 ГОДЗЕ**

25 студзеня 2012 г. адбыліся арганізаваныя сумесна з Інстытутам мовы і літаратуры імя Якуба Коласа і Янкі Купалы НАН Беларусі навуковыя чытанні, прысвечаныя Віктару Уладзіміравічу Мартынаву (да 50-годдзя навуковай дзейнасці).

14 лютага 2012 г. адбыўся арганізаваны сумесна з рэдакцыяй газеты «Звязда» «круглы стол» «Гісторыя Перамогі: недапушчэнне фальсіфікацый Вялікай Айчыннай вайны, ушанаванне подзвігу партызан і падпольшчыкаў».

15 лютага 2012 г. адбыўся арганізаваны сумесна з прадстаўнікамі паўночнаамерыканскай і ўкраінскай гістарычнай школы «круглы стол» на тэму «Гісторыя беларускай дзяржаўнасці ў амерыканскай і ўкраінскай гістарыяграфіі».

17 лютага 2012 г. адбыўся арганізаваны сумесна з рэдакцыяй газеты «Советская Белоруссия» «круглы стол», прысвечаны развіццю гуманітарнай навукі ў Рэспубліцы Беларусь.

15 сакавіка 2012 г. адбыўся арганізаваны сумесна з Экзархатам Беларускай Праваслаўнай Царквы, міжнародным дабрачынным фондам «Сям'я—Яднанне—Айчына», Цэнтральнай навуковай бібліятэкай імя Я.Коласа, Інстытутам сацыялогіі НАН Беларусі і Інстытутам філасофіі НАН Беларусі «круглы стол» на тэму «Рэлігійны фактар нацыянальнай бяспекі Рэспублікі Беларусь».

16 сакавіка 2012 г. адбыўся арганізаваны сумесна з рэдакцыяй газеты «Советская Белоруссия» «круглы стол» «Беларуска-польскія адносіны: погляд у будучыню».

21 сакавіка 2012 г. у інфармацыйна-выставачным цэнтры Цэнтральнай навуковай бібліятэкі імя Я. Коласа НАН Беларусі адбылася прэзентацыя першай часткі двух-томнага выдання «Гісторыя беларускай дзяржаўнасці ў канцы XVIII – пачатку XXI ст.», а таксама іншых найноўшых выданняў навукоўцаў Інстытута гісторыі НАН Беларусі. Да мерапрыемства аддзелам рэдкіх кніг і рукапісаў бібліятэкі была арганізавана выстава «Беларуская дзяржаўнасць: старонкі гісторыі (канец XVIII – першая палова XX ст.)», на якой было прадстаўлена каля 150 дакументаў, звязаных з гісторыяй фарміравання і станаўлення беларускай нацыянальнай ідэі, беларускай дзяржаўнасці.

23 сакавіка 2012 г. у Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі адбыўся «круглы стол», прысвечаны 75-годдзю з Дня нараджэння галоўнага навуковага супрацоўніка Інстытута гісторыі НАН Беларусі, доктара гістарычных навук, Лаўрэата Дзяржаўнай Прэміі Рэспублікі Беларусь Георгія Якаўлевіча Галенчанкі.

23 сакавіка 2012 г. адбыўся арганізаваны сумесна з рэдакцыяй газеты «Звязда» «круглы стол» «На чым заснавана дзяржаўнасць Беларусі?».

19 красавіка 2012 г. у інфармацыйна-выставачным цэнтры Цэнтральнай навуковай бібліятэкі імя Я. Коласа НАН Беларусі адбылася прэзентацыя альбома «Археологическое наследие Беларуси». Выданне падрыхтавана на аснове матэрыялаў, якія захоўваюцца ў навуковых археалагічных фондах і прадстаўлены ва ўнікальнай археалагічнай навукова-музейнай экспазіцыі Інстытута гісторыі НАН Беларусі, а таксама перададзеных навукоўцамі Інстытута гісторыі і даследчыкамі, якія працуюць у сферы адукацыі і культуры, у дзяржаўныя і ведамасныя музейныя экспазіцыі краіны. Альбом раскрывае багацце і своеасаблівасць культуры беларускіх зямель з глыбокай старажытнасці і да канца XVIII ст., а таксама адлюстроўвае ўвесь спектр гаспадарча-вытворчай дзейнасці, побыту, культурнага і духоўнага жыцця людзей, якія жылі на тэрыторыі нашай краіны ў розныя эпохі, іх сувязі з навакольным светам.

10 – 11 мая 2012 г. у Інстытуце гісторыі НАН Беларусі адбылася Міжнародная навукова-практычная канферэнцыя «Вынікі археалагічных даследаванняў на тэрыторыі Беларусі ў 2011 годзе».

Канферэнцыя праводзіцца ў рамках выканання Дзяржаўнай праграмы навуковых даследаванняў на 2011–2015 гг. «Гуманітарныя навукі як фактар развіцця беларускага грамадства і дзяржаўнай ідэалогіі» («Гісторыя, культура, грамадства, дзяржава») (навуковы кіраўнік праграмы – доктар гістарычных навук, прафесар А.А.Каваленя): падпраграма № 1 «Гісторыя, духоўная і матэрыяльная культура беларускага народа («Гісторыя і культура»), і ў рамках выканання Указа Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 17 снежня 2007 г. № 647 «Аб зацвярджэнні Комплекснай праграмы развіцця г. Полацка на 2008–2012 гады», у адпаведнасці з пунктам 23 «Арганізацыя працы пастаяннай археалагічнай экспедыцыі па вывучэнні Полацкай зямлі» (кіраўнік экспедыцыі – доктар гістарычных навук, прафесар В.М.Ляўко).

Отпечатано в РУП “Издательский дом “Белорусская наука”

Формат 60x84 1/16. Усл. печ. лист - 1,25.

Печать цифровая. Заказ 98. Тираж 150.

Подписано в печать 16.05.2012г.

ВЫДАННІ ДЗЯРЖАЎНАЙ НАВУКОВАЙ УСТАНОВЫ
«ІНСТЫТУТ ГІСТОРЫІ
НАЦЫЯНАЛЬНАЙ АКАДЭМІІ НАВУК БЕЛАРУСІ»

